

RO

RO

RO

EUROPEAN COMMISSION COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 6.12.2010
COM(2010) 714 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CĂTRE
CONSILIU**

privind sănătatea albinelor

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CĂTRE CONSILIU

privind sănătatea albinelor

I. Introducere

Populația de albine (*Apis mellifera*) din UE joacă un rol important atât în polenizare, cât și în producerea de miere și alte produse apicole. Din acest motiv, UE a stabilit anumite reguli armonizate pentru protejarea și menținerea stării de sănătate a albinelor, în timp ce statele membre pot reglementa alte aspecte ale apiculturii și ale altor activități conexe. Apicultorii și asociațiile lor sunt activi în alte domenii nereglementate, ca de exemplu implementarea de bune practici și orientări apicole. Acest sistem complex a funcționat cu succes timp de decenii. Cu toate acestea, a fost raportată recent o creștere a ratei mortalității în rândul albinelor în mai multe țări din interiorul și din afara teritoriului UE.

Este important ca sănătatea albinelor să fie protejată în mod proactiv, luându-se în considerare particularitățile apiculturii, diferitele părți implicate, precum și principiile proporționalității și subsidiarității.

Strategia în materie de sănătate animală pentru Uniunea Europeană (2007-2013 – „Prevenirea este mai eficientă decât vindecarea”¹) a fost adoptată în anul 2007 și a fost urmată în anul 2008 de un Plan de acțiune² cu acțiuni specifice grupate pe patru piloni:

- Stabilirea priorităților intervenției UE;
- Un cadru modern al UE în materie de sănătate animală;
- Ameliorarea prevenirii și a pregătirii pentru situațiile de urgență; și
- Știință, inovare și cercetare.

Parteneriatul și comunicarea cu părțile interesate reprezintă două principii-cheie ale strategiei. Se explorează, de asemenea, posibilitățile inițiativelor nelegislative de a promova un nivel mai ridicat de responsabilitate pentru boli și de conștientizare a acestora în rândul producătorilor.

În spiritul acestei strategii, organizațiile de apicultori, preocupate de sănătatea albinelor de pe teritoriul UE, au solicitat recent ca acestei probleme să i se acorde mai multă atenție. În noiembrie 2008, Parlamentul European a adoptat, de asemenea, o rezoluție privind situația din sectorul apicol³. Prin această rezoluție se face apel la Comisie să ia măsuri specifice și să se asigure că aceste măsuri sunt coordonate.

¹ COM(2007) 539 final, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/index_en.htm

² COM(2008) 545 final, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/documents_en.htm

³ P6_TA(2008)0567 din 20 noiembrie 2008.

Un număr de inițiative ale Comisiei pentru a răspunde preocupărilor sectorului apicol au fost lansate și altele sunt planificate.

Obiectivul prezentei comunicări este **clarificarea problemelor-cheie** referitoare la sănătatea albinelor și a **acțiunilor-cheie** pe care Comisia intenționează să le întreprindă pentru tratarea lor.

Prezenta Comunicare ar trebui să servească ca bază pentru discuții ulterioare cu Parlamentul European, cu Consiliul, precum și cu autoritățile din statele membre și părțile interesate. Aceasta ar trebui să contribuie la **identificarea posibilelor acțiuni ulterioare** necesare la nivelul UE.

II. Sectorul apicol din UE

Apicultura este o activitate dezvoltată pe scară largă în UE, atât la nivel profesionist (crescători cu peste 150 de stupi) cât și ca hobby. În UE există aproximativ 700 000 de apicultori, din care aproximativ 97% nu sunt profesioniști, ceea ce reprezintă aproximativ 67% din stupii din UE. Producția de miere este estimată la aproape 200 000 de tone. Apicultura este de asemenea asociată cu producerea altor produse, cum ar fi ceara, lăptișorul de matcă, propolisul etc.

Albinele sunt, de asemenea, polenizatori importanți, împreună cu alte insecte și organisme.

Printre factorii care trebuie luați în considerare privind acest sector se numără și diferitele tipuri de apicultură (profesionistă sau ca hobby, stupine staționare sau mobile, transhumanța); diferențele semnificative între sănătatea albinelor și tehnologia utilizată, în comparație cu sănătatea vitelor, a păsărilor de curte etc. și tehnicile utilizate în cazul acestora; diferențele regiuni (climat, producție tradițională/locală); precum și distribuția bolilor. Natura specifică a sectorului apicol, astfel cum este prezentat mai sus, generează necesități, abordări, perspective și practici multiple.

III. Ce afectează sănătatea albinelor?

Mai multe probleme de sănătate au afectat sectorul apicol, în mai multe țări din lumea întreagă.

În ultimii ani au fost raportate în special mai multe cazuri de creștere a mortalității albinelor, atât în UE, cât și în alte locuri din lume. Acest fapt a cauzat o îngrijorare serioasă în întreaga lume, dar studiile științifice nu au reușit până acum să determine cauza exactă sau amploarea acestor cazuri de creștere a mortalității.

Cu toate acestea, sănătatea albinelor este legată de mai mulți factori de natură diferită (bacteriană, virală, parazitară etc.); disponibilitatea unor tratamente adecvate; speciile invazive; și modificări climatice. Printre alți factori care trebuie luați în considerare se numără și utilizarea pesticidelor în agricultură. Cel puțin pentru a clarifica dacă și în ce măsură aceștia ar putea influența sănătatea albinelor.

În ceea ce privește organismele modificate genetic (OMG), deși până în prezent nu a fost descoperită vreo dovadă a existenței vreunei legături între acestea și sănătatea

albinelor, Comisia va continua să urmărească îndeaproape toate evoluțiile din acest domeniu.

IV. Cadrul privind sănătatea animală pentru albine în UE

(1) Cerințele de sănătate animală în vigoare pentru protecția sănătății albinelor în UE

Legislația în vigoare⁴ prevede certificarea veterinară și cerințele care trebuie respectate pentru circulația albinelor între statele membre. Aceste cerințe au ca scop prevenirea și combaterea unui număr de maladii ale albinelor, în special loca americană și europeană, gândacul mic de stup și acarianul *Tropilaelaps*, care se pot propaga prin circulația albinelor. Gândacul mic de stup (*Aethina tumida*) și acarianul *Tropilaelaps* sunt rar întâlnite în UE. Notificarea prezenței lor este deci obligatorie, pentru ca statele membre să poată acționa imediat în cazul unei epidemii.

Cu toate acestea, cerințele de mai sus nu vizează un important parazit al albinelor (*Varroa*) care este prezent și bine instalat în UE, deoarece restricționarea circulației albinelor nu ar limita propagarea acestui agent patogen și ar reprezenta o povară considerabilă pentru apicultori. Alte maladii considerate endemice în UE sunt abordate într-un mod similar. Statelor membre li se acordă sprijin financiar, *inter alia*, pentru combaterea *Varroa* (a se vedea capitolul X).

(2) Protejarea sănătății albinelor împotriva bolilor exotice

Pentru importurile de albine și bondari vii din țări terțe există cerințe de sănătate animală, pentru a evita introducerea în UE a maladiilor exotice care afectează albinele. Acestea se aplică din anul 2000⁵.

Gândacul mic de stup și acarianul *Tropilaelaps* au provocat pierderi majore sectorului apicol din țările în care au fost introduși și, în consecință, normele aplicabile la importul în UE prevăd că numai măteci și colonii de bondari provenind din spații sigure din punct de vedere biologic pot fi importate din țări terțe. Aceste cerințe au fost instaurate pentru a reduce riscul introducerii de noi maladii pe teritoriul UE.

Respectarea acestor cerințe de sănătate animală este verificată la intrarea pe teritoriul UE în cadrul punctelor de control la frontieră pentru controalele sanitar-veterinare, unde medici veterinari oficiali efectuează controale ale documentelor însoțitoare, ale identității și fizice. Aceste măsuri garantează securitatea importurilor de albine, în același timp asigurând resurse genetice pentru apicultori și respectând nevoile de polenizatori, în special în sere.

⁴ Directiva 92/65/CEE de definire a cerințelor de sănătate animală care reglementează schimburile și importurile în Comunitate de animale, material seminal, ovule și embrioni care nu se supun, în ceea ce privește cerințele de sănătate animală, reglementărilor comunitare speciale prevăzute la punctul I din anexa A la Directiva 90/425/CEE, (JO L 268, 14.9.1992, p. 52).

⁵ Decizia 2000/462/EC, JO L 183, 22.7.2000, p. 18, care a fost recent actualizată prin Regulamentul (UE) nr. 206/2010. JO L 73, 20.3.2010, p. 1.

(3) Strategia în materie de sănătate animală și sănătate a albinelor

Strategia în materie de sănătate animală are ca scop asigurarea unui cadru de reglementare unic și clar pentru sănătatea animală. Comisia pregătește în prezent o propunere de „**Lege privind sănătatea animală**” care va înlocui treptat actuala legislație veterinară de bază de aproape 60 de directive și regulamente privind condițiile de sănătate animală pentru comercializarea și importul de animale vii și produse ale acestora, măsuri de combatere a bolilor, norme de identificare etc. Adoptarea propunerii finale este planificată pentru începutul anului 2012. Scopul este simplificarea legislației existente și introducerea unei abordări mai preventive a combaterii bolilor în conformitate cu noua strategie.

În cadrul procesului de pregătire a elaborării noii Legi privind sănătatea animală și în special în timpul perioadei de consultare, sănătatea albinelor a fost menționată în mod repetat de către medicii veterinari și apicultori ca fiind unul dintre domeniile care ar avea de câștigat de pe urma armonizării ulterioare a legislației UE privind sănătatea animală.

Comisia se află încă în proces de evaluare a posibilelor implicații pentru sectorul apicol. Cu toate acestea, pare a fi deja clar că o lege generală privind sănătatea animală ar putea asigura cadrul juridic pentru elemente esențiale, cum ar fi definițiile generale și principiile pentru măsurile de combatere a bolilor și circulație, în timp ce alte elemente ar putea fi introduse prin acte delegate sau de punere în aplicare. O utilizare mai frecventă a documentelor de orientare la nivelul UE și/sau național sau la nivelul sectorului în cauză ar putea de asemenea fi avută în vedere în scopul abordării unor chestiuni pentru care reglementarea la nivelul UE nu ar fi adecvată.

(4) Necesitatea cunoștințelor științifice și tehnice adecvate privind sănătatea albinelor

Problemele sectorului apicol și reducerea populației de albine pe teritoriul Europei și în întreaga lume sunt complexe și diverse și au provocat diferite motive de îngrijorare, printre care lipsa de medicamente adecvate pentru tratarea bolilor albinelor.

Proiectul EFSA din 2009, intitulat „Mortalitatea și supravegherea albinelor în Europa”⁶ sugerează faptul că numeroși factori determină scăderea populației de albine. Printre factorii care au fost avuți în vedere se numără bolile și paraziții în rândul albinelor, otrăvirea cu pesticide, impactul culturilor modificate genetic și stresul legat de modificările în alimentație și ale condițiilor climatice.

Până în prezent nu a fost descoperită o legătură causală directă între mortalitatea la albine și anumite substanțe sau agenți, este încă neclar ce ar trebui făcut pentru a o combate în mod eficient.

În absența datelor și a rezultatelor acțiunii de monitorizare, este imposibil să se înțeleagă care este situația reală. În consecință, este imposibil să se ia măsurile

⁶ <http://www.efsa.europa.eu/en/scdocs/doc/27e.pdf>

adecvate privind sănătatea albinelor. Cu toate acestea, este clar că supravegherea joacă un rol major în cadrul acestui exercițiu.

Principalele concluzii ale Proiectului EFSA indică faptul că sistemele de supraveghere din statele membre ale UE sunt, în general, slabe. Există o lipsă de date reprezentative la nivel național și de date comparabile privind pierderile suferite în colonii la nivelul UE. Există, de asemenea, o lipsă generală de standardizare și armonizare la nivelul UE în ceea ce privește datele colectate. Nu a fost pus la punct un sistem de control armonizat și eficient pentru albine, pentru a se estima amploarea mortalității la albine sau pentru a o preveni cât mai mult posibil.

Comisia dorește să demareze un program-pilot de supraveghere până la sfârșitul anului 2011.

(5) Laboratorul de referință al UE (LRUE) pentru sănătatea albinelor

Laboratoarele de referință ale UE (LRUE) reprezintă instrumente esențiale în cadrul gestionării riscului în domeniul sănătății animale. Rolul acestora a fost recunoscut prin legislația UE relevantă privind controalele oficiale⁷ și prin directivele verticale privind măsurile UE pentru controlul anumitor boli ale animalelor.

Testarea fiabilă din punct de vedere științific și uniformă reprezintă un element fundamental pentru diagnosticarea fiabilă și pentru aplicarea măsurilor necesare de combatere și eradicare. LRUE joacă un rol important în ceea ce privește suportul științific și tehnic în domeniul sănătății animale și sprijină activitățile Comisiei și ale statelor membre în legătură cu supravegherea, combaterea și eradicarea bolilor animalelor (de exemplu, tipizarea virusilor, monitorizarea bolilor, elaborarea de teste specifice). LRUE joacă un rol important pe scena internațională, în domenii precum standardizarea metodelor analitice.

Evaluarea politicii UE în domeniul sănătății animale⁸ a subliniat faptul că „rețele de laboratoare pentru sănătate animală au contribuit în mod pozitiv la atingerea obiectivelor Politici de sănătate animală în protejarea sănătății umane și animale”. Strategia în materie de sănătate animală pentru UE subliniază rolul important al menținerii și ameliorării continue a capacităților de diagnosticare în UE (de exemplu, finanțarea constituirii de rețele între laboratoare).

Ca parte a strategiei, a fost finalizată recent o evaluare externă specifică a LRUE în domeniul sănătății animale⁹. Una dintre recomandările din această evaluare a fost înființarea unui nou LRUE pentru sănătatea albinelor¹⁰.

De aceea, Comisia intenționează să desemneze un LRUE pentru sănătatea

⁷ Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind controalele oficiale, JO L 165 din 30.4.2004, p. 1.

⁸ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm

⁹ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/laboratories/eval_com_ref_labs_report_112009_en.pdf

¹⁰ În prezent există un singur LRUE pentru teste privind reziduurile care efectuează analize ale mierii, dar nu există LRUE care să se ocupe de problemele privind sănătatea albinelor.

albinelor, care ar trebui să devină operațional până în aprilie 2011.

Acest LRUE va primi sarcina abordării chestiunilor științifice identificate în raportul EFSA menționat mai sus, inclusiv stabilirea condițiilor de bază pentru implementarea de programe de supraveghere eficiente. Prima sarcină a Laboratorului de referință al UE pentru sănătatea albinelor va fi asigurarea de suport tehnic programului-pilot de supraveghere menționat anterior. Susținerea financiară pentru acest laborator va fi asigurată în din resursele disponibile în prezent.

- (6) Îmbunătățirea cunoștințelor privind sănătatea albinelor – contribuția programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”

Accentul pus pe sănătatea albinelor a fost consolidat ca parte a inițiativei „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”¹¹.

În anii 2010 și 2011, un total de 160 de participanți din toate statele membre UE și din șapte țări terțe au aflat sau vor afla detalii despre toate aspectele sănătății albinelor și apiculturii. Cele patru cursuri de formare planificate includ cerințele UE în materie de sănătate privind comerțul în interiorul UE și importurile din țări terțe.

Cele două cursuri care au avut loc până în prezent au diseminat informații actualizate unui număr de 79 de funcționari guvernamentali în scopul îmbunătățirii înțelegerii problemelor de sănătate ale albinelor. Este de așteptat ca acești funcționari să aibă un rol de catalizator în direcția îmbunătățirii gradului de conștientizare și a colaborării între autoritățile competente din țările lor și grupurile interesate la nivel național, regional și local.

V. Disponibilitatea medicamentelor veterinare pentru albine

Potrivit asociațiilor de apicultori, nu există suficiente medicamente autorizate disponibile pentru tratarea bolilor la albine. Aceasta reprezintă o problemă generală care apare în cazul în care piața pentru medicamente veterinare este redusă și randamentul potențial al investițiilor companiilor este scăzut. Termenul utilizat frecvent pentru a descrie aceste piețe mici este „utilizări limitate/specii minore” (MUMS). Mai multe acțiuni au fost întreprinse, în special de către Agenția Europeană pentru Medicamente¹²¹³.

Dispozițiile specifice care au ca scop promovarea inovării și dezvoltarea de noi medicamente veterinare de către întreprinderile mici și mijlocii includ acordarea de

¹¹ http://ec.europa.eu/food/training_strategy/training/health_bees_exotic_animals_en.htm

¹² Agenția Europeană pentru Medicamente a implementat Politica de clasificare și stimulente pentru medicamente veterinare indicate pentru utilizări limitate - specii minore / piețe limitate - http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/Regulatory_and_procedural_guideline/2009/10/WC500005157.pdf

¹³ Agenția Europeană pentru Medicamente a organizat în decembrie 2009 un atelier pentru discutarea acestui aspect specific privind sănătatea albinelor. http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/docs/EMA_conclusions.pdf

asistență administrativă și procedurală sau, după caz, reduceri de taxe, scutiri de taxe sau reportarea taxelor¹⁴.

Disponibilitatea medicamentelor veterinare (inclusiv a celor pentru albine) este, de asemenea, adusă în atenție în contextul revizuirii cadrului juridic pentru astfel de produse (MUMS).

Părțile interesate au avut ocazia în cadrul consultării publice de a-și exprima opiniile privind punctele tari și cele slabe ale actualului cadru juridic și au făcut sugestii în legătură cu modalitățile de îmbunătățire a acestuia. Răspunsurile primite vor fi utilizate de Comisie pentru a elabora evaluarea impactului revizuirii și, după caz, pentru a elabora propuneri de modificare a acestui cadru juridic. O propunere legislativă este programată pentru adoptare în 2012.

VI. Aspecte privind siguranța alimentară (reziduuri în miere)

Potrivit legislației relevante¹⁵, statele membre se vor asigura că, în cazul în care într-un stat membru nu există un medicament veterinar autorizat pentru tratarea unei afecțiuni a unei specii de animale, există măsuri care permit unui medic veterinar, în cazuri excepționale, să utilizeze medicamente în anumite limite stricte fără respectarea indicațiilor. Această procedură poartă numele de „cascadă”.

Pentru substanțe utilizate în sistemul cascadă, nu există reguli clare privind limitele maxime de reziduuri (LMR). Aceasta creează incertitudine juridică atât pentru producători (apicultori și medici veterinari) cât și pentru consumatori (autorități competente responsabile de siguranța alimentară și, în cele din urmă, consumatorul) și pot duce la o potențială perturbare a pieței interne a mierii.

Comisia va adopta norme privind LMR pentru substanțele utilizate în sistemul cascadă, precum și privind compensarea punctelor de referință pentru inițierea de măsuri. Aceasta va facilita controlul armonizat al alimentelor introduse pe piață în UE și va îmbunătăți în final claritatea și certitudinea cadrului juridic al UE.

În UE există cerințe pe deplin armonizate în ceea ce privește controalele sanitar-veterinare pentru importurile de animale vii și de produse de origine animală, inclusiv miere și alte produse apicole. Aceste controale sunt efectuate de către autoritățile competente din statele membre la punctele de control la frontiera UE, pentru a se asigura că produsele importate din țări terțe respectă condițiile sanitare ale UE pentru import și oferă garanții echivalente cu cele care se aplică produselor UE.

¹⁴ Regulamentul (CE) nr. 2049/2005 al Comisiei din 15 decembrie 2005 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului, a normelor privind taxele plătite de microîntreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii Agenției Europene pentru Medicamente și asistența administrativă pe care le-o acordă aceasta (JO L 329, 15.12.2005, p. 4).

¹⁵ Articolul 11 din Directiva 2001/82/CE, JO L 311, 28.11.2001, p. 1

VII. Pesticide

În ceea ce privește pesticidele, un nou regulament (CE) al Parlamentului European și al Consiliului¹⁶ a fost adoptat în 2009 privind introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor. Acest nou regulament înlocuiește Directiva 91/414/CEE a Consiliului. El menține prevederea potrivit căreia pesticidele pot fi aprobate la nivelul Uniunii numai dacă nivelul utilizării lor nu are un efect inacceptabil asupra sănătății albinelor sau asupra albinelor sau dacă utilizarea acestora conduce la o expunere neglijabilă a albinelor¹⁷.

Efectele pesticidelor asupra albinelor sunt evaluate înainte de aprobare și, dacă este necesar, se impun măsuri adecvate de reducere a riscurilor. În cazurile în care Comisia observă efecte negative datorate utilizării de pesticide, pot fi luate măsuri suplimentare de reducere a riscurilor. Astfel s-a întâmplat în cazul unor insecticide, când au avut loc emisii accidentale în timpul însămânțării semințelor tratate¹⁸.

În plus, Comisia revizuieste în prezent cerințele privind datele necesare pentru depunerea dosarelor de pesticide, această revizuire vând ca scop, printre altele, și creșterea gradului de protejare a albinelor. Părțile interesate au avut ocazia de a-și exprima opiniile privind punctele tari și cele slabe ale actualului cadru juridic și în legătură cu modalitățile de îmbunătățire a acestuia.

VIII. Organisme modificate genetic (OMG-uri)

În ceea ce privește OMG-urile, în întreaga lume a fost raportată o rată crescută de mortalitate la albine; cu toate acestea, nu au fost raportate diferențe între zonele în care OMG-urile sunt cultivate intensiv (de exemplu, pe continentul american) comparativ cu zonele în care OMG-urile sunt mai puțin întâlnite (de exemplu, în Europa) sau chiar în acele state membre în care cultivarea de OMG-uri a fost interzisă. Această situație nu sprijină ipoteza legăturii între mortalitatea crescută la albine și creșterea ratei de cultivare a OMG.

Legislația UE este foarte prudentă în această privință. Înainte de eliberarea în mediul înconjurător și/sau cultivarea unei plante modificate genetic sau a unui OMG, acesta trebuie autorizat în conformitate cu Directiva 2001/18/CE¹⁹ sau cu Regulamentul nr. 1829/2003²⁰ în urma unei evaluări științifice aprofundate a riscului de către EFSA, care include, *inter alia*, evaluarea efectelor potențiale adverse ale OMG-urilor asupra albinelor.

IX. Protejarea albinelor prin abordarea declinului biodiversității

Sănătatea albinelor este de asemenea afectată de declinul biodiversității. Una dintre principalele cauze directe ale declinului biodiversității este schimbarea categoriei de folosință a terenurilor, gestionare deficitară a intensificării utilizării acestora pe de o parte și abandonarea terenurilor, pe de altă parte, precum și declinul agriculturii tradiționale și al practicilor silvice, care au generat deseori habitate cu abundență

¹⁶ Regulamentul (CE) nr. 1107/2009, JO L 309, 24.11.2009, p.1.

¹⁷ A se vedea anexa II punctul 3.8.3 la Regulamentul 1107/2009.

¹⁸ Directiva 2010/21/UE a Comisiei (JO L 65, 13.3.2010, p. 27)

¹⁹ JO L 106, 17.4.2001, p. 1.

²⁰ JO L 268, 18.10.2003, p. 1.

mare de specii. Declinul și fragmentarea habitatelor, poluarea și patogenii sunt unii dintre factorii potențiali care se află la originea acestui curent. Alte cauze ar putea fi perturbarea calendarului de polenizare provocată de modificările climatice, răspândirea speciilor invazive de insecte care intră în competiție cu polenizatorii indigeni și plantele invazive care atrag polenizatorii indigeni, îndepărtându-i de plantele indigene.

Comisia promovează cercetarea în domeniul conservării, refacerii și a utilizării durabile a diversității polenizatorilor în agricultură.

Există tot mai multe dovezi științifice că albinele care au acces la un amestec de polen din diferite plante sunt mai sănătoase decât cele hrănite cu un singur tip de polen. Rezultatele unui studiu recent²¹ arată că un mediu cu suficientă biodiversitate pentru a întreține serviciul ecosistemic reprezentat de polenizare este esențial pentru sănătatea albinelor.

În contextul agriculturii europene, programele de dezvoltare rurală oferă o gamă de măsuri agricole și de mediu pentru a încuraja biodiversitatea. Printre acestea se numără măsurile relevante pentru apicultori, cum ar fi prezența plantelor care atrag albinele. S-a dovedit că astfel de măsuri generează beneficii considerabile pentru mediu, în special prin felul în care susțin biodiversitatea prin agricultură și prin modul în care sunt benefice și pentru albine, deoarece reduc riscul polenizării insuficiente.

Comisia pregătește, de asemenea, o comunicare privind Strategia UE pentru biodiversitate de atingere a obiectivului privind biodiversitatea până în anul 2020, care va examina modalitățile de prevenire sau reducere a declinului biodiversității prin abordarea cauzei acestuia. Este de așteptat ca punerea în aplicare a acestei strategii să aibă un efect benefic asupra sănătății albinelor.

X. Politica agricolă comună și sănătatea albinelor

În plus față de măsurile agricole și de mediu descrise mai sus, Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole (Regulamentul unic OCP)²² stabilește o serie de măsuri de sprijinire a sectorului apicol. Aceste măsuri pot fi incluse în programele privind apicultura întocmite de statele membre și, dacă programele sunt considerate eligibile, cheltuielile în cauză pot fi finanțate parțial de UE. Programele sunt executate pe o bază trianuală.

Deși principalul scop al măsurilor este ameliorarea eficienței producției și comercializării mierii, o parte din cheltuieli este consacrată combaterii varoozei și repopulării șeptelului apicol.

Comisia a prezentat Consiliului și Parlamentului European un raport în legătură cu aplicarea măsurilor de ameliorare a condițiilor de producere și comercializare a produselor apicole pentru perioada 2008-2010²³. Raportul a concluzionat că

²¹ Efectuat de către INRA (Cedric Alaux, François Ducloz, Didier Crauser și Yves Le Conte, 2010 - Biology Letters. publicat online la 20 ianuarie 2010; doi: 10.1098/rsbl.2009.0986).

²² JO L 299, 16.11.2007, p. 1, articolul 106.

²³ COM(2010) 267 final

mecanismul de stabilire a programelor naționale a fost foarte benefic pentru sectorul apicol, atât în opinia statelor membre, cât și în opinia apicultorilor.

În septembrie 2010, Comisia a aprobat programele naționale ale celor 27 de state membre privind ameliorarea producției și comercializării produselor apicole pentru perioada 2011-2013. Contribuția UE la finanțarea acestor programe a crescut cu aproape 25% față de perioada precedentă (2008-2010), de la 26 milioane EUR la 32 milioane EUR pe an.

XI. Cercetări privind sănătatea albinelor

UE sprijină proiectele de cercetare în domeniul sănătății albinelor prin cel de-al șaptelea program-cadru (PC7).

Bugetul UE dedicat deja cercetării privind albinele și alți polenizatori totalizează aproximativ 10 milioane de euro. Actualele proiecte²⁴ vizează declinul polenizatorilor sălbatici și domestici, inclusiv al coloniilor de albine din Europa și cauzele sale potențiale, precum și dezvoltarea instrumentelor adecvate de diagnosticare.

În plus, Comisia susține proiectul COLOSS²⁵ din cadrul programului COST care a construit o rețea de cercetători și alte părți interesate din Europa pentru a urmări evoluția declinului coloniilor de albine și pentru a-și uni forțele cu participanții la programele naționale de cercetare în vederea înțelegerii și combaterii factorilor responsabili de declinurile majore ale coloniilor.

XII. Comunicarea în legătură cu problemele de sănătate a albinelor

Unul dintre obiectivele majore ale Comisiei este îmbunătățirea comunicării între actorii relevanți, la nivel UE sau național, regional sau local, precum și în cadrul diferitelor domenii de acțiune. Deși acest lucru poate fi realizat în multe moduri, este de așteptat ca nou creată pagină internet a Comisiei²⁶ să fie unul din punctele focale europene pentru părțile interesate. Aceasta oferă informații sectoriale în legătură cu o gamă largă de activități și legislație relevantă pentru sănătatea albinelor. Ea oferă, de asemenea, trimiteri la alte pagini privind sănătatea animală, cercetarea, pesticidele etc. ca surse suplimentare de informare. Comisia intenționează să aibă discuții suplimentare cu părțile interesate în legătură cu modalitatea de îmbunătățire a activităților de comunicare.

XIII. Legătura globală cu activitățile internaționale

Organizația Mondială pentru Sănătate Animală (OIE) organizația internațională recunoscută de standardizare pentru sănătate animală a emis recent o declarație privind sănătatea albinelor²⁷ și a propus comunității internaționale „să intensifice cercetarea în legătură cu cauzele mortalității la albine și să controleze și să combată mai eficient numeroasele boli cunoscute și nou apărute”. Sănătatea albinelor

²⁴ Actualele proiecte sunt Bee Doc, Cleanhive și STEP.

²⁵ <http://www.coloss.org/>

²⁶ http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/index_en.htm

²⁷ http://www.oie.int/eng/press/en_100428.htm

figurează de asemenea în al Cincilea plan strategic pentru perioada 2011-2015. În plus, OIE a elaborat broșuri de informare cu privire la bolile albinelor²⁸.

Comisia cooperează îndeaproape cu OIE în vederea schimbului de informații științifice privind sănătatea albinelor și în vederea dezvoltării de sinergii și pentru a evita suprapunerea unor acțiuni viitoare.

XIV. Concluzii

Comisia a întreprins deja multe acțiuni în mai multe domenii de acțiune, atât pentru a avea o mai bună înțelegere a factorilor care influențează sănătatea albinelor, cât și pentru a aborda mai bine problemele deja identificate. Acțiunile în desfășurare trebuie continuate și, după caz, consolidate pe baza unei evaluări adecvate a posibilelor riscuri pentru sănătatea animală și umană și, într-un sens mai larg, a riscurilor pentru mediu. Comisia trebuie să țină cont de aspectele socio-economice relevante și de necesitatea ca acest sector să rămână competitiv pe piața globală.

Comisia s-a angajat să întreprindă o serie de acțiuni, astfel cum s-a subliniat în prezenta comunicare. Este important să se înțeleagă faptul că astfel de acțiuni nu pot avea succes decât dacă toate părțile interesate iau parte la ele într-un mod constructiv și transparent.

Prin urmare, Comisia va iniția discuții în forumurile adecvate pentru a obține reacții pe scară largă la intențiile sale și pentru a-și ameliora evaluarea și gestionarea situației în care se află starea de sănătate a albinelor.

Este totuși clar că acțiunea la nivel european nu va fi suficientă. Printre domeniile în care trebuie înregistrate progrese se numără o mai bună biosecuritate și practici apicole de producție mai bune; elaborarea de către industrie a unor medicamente noi pentru albine; sau elaborarea de programe de formare îmbunătățite pentru autorități și apicultori.

Organizațiile neguvernamentale și platformele industriale apicole în special, pot juca un dublu rol de inițiere și punere în aplicare a multor acțiuni noi. În domeniile apicole, care sunt în mod particular slab reglementate, este foarte probabil ca o mai bună orientare din partea organizațiilor naționale și internaționale, precum și a apicultorilor să aducă beneficii semnificative și să se înscrie pe deplin în spiritul proporționalității și subsidiarității.

Comisia este interesată să cunoască opinia Parlamentului European și a Consiliului în legătură cu desfășurarea acțiunilor identificate în prezenta comunicare.

Este important să se înțeleagă faptul că astfel de inițiative nu pot avea succes decât dacă toate părțile interesate iau parte la ele într-un mod constructiv și transparent. Rolul apicultorilor și al autorităților competente din statele membre este esențial pentru desfășurarea de acțiuni eficiente.

²⁸

<http://www.oie.int/eng/ressources/BEES-EN.pdf>